

alebo pokus o cestu ku koreňom problémov, ktoré si dobre uvedomujeme

Prvá kniha, ktorú B.P. o skautingu v roku 1899 napísal, bola pre dospelých, nie pre chlapcov. Až neskôr, keď zistil, že si ju hŕfne kupujú deti a hrajú sa podľa nej na skautov-vojakov, napísal jej verziu pre chlapcov – a zrodil sa skauting.

Spoluzakladateľom skautingu bol Ernest Thompson Seton, ktorý sa neskôr oddelil a založil si vlastné woodcrafterské hnutie, u nás pôsobiace ako Liga lesnej múdrosti. Setona nám v skautingu dodnes pripomína veľa vecí. Okrem fajšmekerského Setonovho hrnca predovšetkým snemový oheň s jeho symbolikou štvornásobného ohňa a svetiel sily, krásy, pravda a lásky.

Myslím, že dnes, 109 rokov po publikovaní verzie pre chlapcov, je na čase znova sa vrátiť k myšlienke pred ňou: Skauting pre dospelých. Aj keď v inej podobe, než bol pôvodný vojenský manuál vojaka Baden-Powella. Myslím si, že práve woodcraft E. T. Setona, ktorý má so skautingom mnoho spoločného a dalo by sa povedať, že sa zrodili ako dvojvaječné dvojčičky, nám v tom môže niečo napovedať. Nakoniec, sám Baden-Powell sa pri písaní svojej knihy pozitívne inšpiroval Setonovou knihou *Zvitok brezovej kôry woodcrafterských indiánov*, publikovanej dva roky predtým.

To, čo budem teraz písať, je isto subjektívne a možno v niečom nie úplne presné. Ale takto nejako sa mi to javí:

PODPORA DOSPELÝCH

Jedna z Deviatich hlavných zásad woodcrafterov, tretia v poradí, znie: samospráva za vedenia dospelých. Teraz si povieme, aha, vedť to poznáme. Podpora od dospelých je jeden zo siedmich (najnovšie dokonca už ôsmych) pilierov skautskej metódy. Ale. Je tu jedno veľké „ale“.

Woodcraft, myslím, je hnutie určené do veľkej miery práve dospelým ľuďom. Skauting je mládežnícka organizácia vo svojej podstate, ale woodcraft nie.

Podobne ako sa skauti delia na vlčatá, skautov a roverov (plus ešte dodatočne rangerov, venture a podobne), aj woodcraft sa delí na lôže: Lôžu škriatkov (deti približne do veku 10 rokov), malú lôžu (od 10 do zhruba 16 rokov) a veľkú lôžu (nad 14 až 16 rokov). V každej lôži – teda malej i veľkej – plní woodcrafter *činy* a *veľké činy* (ktoré sú náročnejšou verziou *činov*). Okrem toho existujú aj *majstrovstvá*, ktoré sú obdobou skautských odboriek.

Ak woodcrafter vykoná určený počet *činov*, veľkých *činov* a získa stanovený počet majstrovstiev, získava niektorú z hodností (nie funkcií) v organizácii. Vo veľkej lôži tak napríklad postupujete od hodnosti *sagamora*, ktorý vykonal 24 *činov* až po hodnosť *veľkého orlieho sachema ipawu*, ktorý vykonal 200 *činov* a k tomu 200 veľkých *činov*.

Pre ilustráciu:

- v kategórii chodenie je *činom* nachodiť v prírode 1 500km, *veľkým činom* potom nachodiť v prírode 4 000km. Alebo: zúčastniť sa 5-denného pochodu horami, počas ktorého prejdeš 5 vrcholov nad 1 000 metrov, alebo, na *veľký čin*, 8-denné putovanie a 5 vrcholov nad 2 000 metrov počas neho, pričom si nesieš všetko potrebné so sebou a aspoň 4× počas putovania táboríš, čiže prespiš v prírode.

- Alebo v cyklistike: *činom* je po šesť týždňov prejsť na bicykli vždy 100km týždenne a najmenej 20km denne; *veľkým činom* je 12 týždňov po 150km, týždenne najmenej tri dni a čo výjazd, to najmenej 30 kilometrov.

- Alebo v oblasti hľadanie pravdy: Nájsť 10 biblických postáv,

ktoré považuješ za významné, vysvetliť prečo a aspoň 30 minút prednášať o ich živote a diele. Na *veľký čin* 20 postáv a 60 minút.

- Alebo v inej oblasti *činom* je naučiť sa 200 znakov z posunkovej reči indiánov, *veľkým činom* naučiť sa ich 400.

Je nám jasné, že urobiť 200 *činov* a 200 veľkých *činov* takéhoto kalibru nie je úloha na 2 roky, dokonca ani 5 rokov, ktoré delia 16. a 21. rok života, kedy definitívne právne končí mládežnícka kategória. Dôkazom toho je aj fakt, že do roku 2002 registrovala Liga lesnej múdrosti v Českej republike iba 60 *sagamorov* a dokonca len 2 *veľkých orliech sachemow ipawa*.¹

V skutočnosti je woodcraft, myslím, do veľkej miery *rodinné hnutie*, kde rodiny spoločne tvoria spoločenstvo (kmeň), spolu žijú woodcraft, ktorý ich baví, spoločne v lete (ale aj v zime) táboria, vedú v jeho ideách svoje deti, lebo veria, že je to aj pre ich deti to najlepšie, čo im môžu dať – a malá lôža je do veľkej miery tvorená práve ich deťmi plus nejakými inými záujemcami, ktorých rodičia woodcraftu sami neholdujú.

A tu sa dostávame k tomu hlavnému!

KTO JE TO VODCA?

Kto je onen „dospelý“, ktorý poskytuje mladým ľuďom „podporu“? Nie, nie je to funkcionár. Ani úradník. Ani vedúci. Je to VODCA. Kto je to vodca? Nie náhodou človek, ktorý kráča pred mladými ľuďmi (a spolu s nimi) tou istou cestou?

V Prípade woodcraftu to platí 100%-ne. Dospelí plnia tie isté úlohy ako mladí ľudia vo veľkej lôži, dokonca ako deti v malej lôži, kde sú normy jemne upravené, aby náročnosťou zodpovedali ich silám a možnostiam. Ale stále sú to tie isté úlohy, tie isté pocty a tie isté „orlie perá“ ako u „veľkých“, ktoré za činy a veľké činy dostávajú – a ktoré sa im „prenášajú“ aj do veľkej lôže a majú zhodné čísla i názvy s tými „veľkými“. Jedna cesta, ktorou všetci rovnako a spoločne putujú, malí, veľkí aj dospelí. Jedna a tá istá idea, etika, normy a hodnoty i obrady a rituály, ktoré všetci prijímajú, všetci žijú a všetci akceptujú, malí, veľkí i dospelí.

Keď to porovnáme so skautingom, zistíme dve veci:

- Kedysi to bolo v skautingu rovnako. Ak dnes máte to šťastie stretnúť ešte niekoho z *prvorepublikových skautov*, je vám jasné, že pre nich je skauting stále žitý životný štýl, akceptovaný hodnotový svet, so všetkým, čo tam patrí. Neprekvapuje, že mnohí skauti a skautky zomreli za nacizmu v koncentračných táborech a za komunistov sedeli zase v basách a fáráli v koncentračnom tábore v Jáchymove, či boli rovno popravení.

- Dnes sa nám to stále viac posúva do pozície *vedúcich*: ľudí, ktorí zastávajú nejakú *funkciu* v skautingu, niečo *pre skauting* robia, *venujú* sa skautingu – ale už to nie je ich život, ich životná filozofia. A rozhodne už nekráčajú po rovnakej ceste ako mladí ľudia, ktorých „podporujú“. Nemôžu tak už ani veľmi byť ich vodcami na ceste. Len vedúcimi.

Z toho potom pramenia problémy, na ktoré bolo aj v našom zbore poukázané, citujem:

„nie sme vzorom pre mladších, robíme inak ako hovoríme, všade hľadáme chyby a nikdy nie v sebe samých, nie sme vďační (stačí slovom, ale nevieme povedať ďakujem, lebo všetko berieme ako samozrejmosť), nedokážeme si do očí povedať čo si naozaj myslí-

¹ viac na woodcraft.cz

me a nevieme sa pozerat' druhými očami lebo nám chýba empatia; na družinovkách a akciách sa vytráca to pravé skautské, zo skautských stretnutí sa stávajú len stretnutia, čo z nás robí skautov? čím sme odlišní od voľnočasovej aktivity či krúžku; tvárim sa pred deťmi že sme niekto viac, môžeme všetko a oni nič, prejavuje sa to najmä na tábore, ale aj keď si to povieme nik sa zmeniť nechce, lebo je pohodlné ráno si dlhšie pospať v típku, neisť na rozcvičku, kašlat' na upratovanie, ostať sedieť v hangári a hrať karty, ale taktiež slovné ponižujeme deti, je toto skautské? aké si ich vychováme také ich budeme mať“;

„Niektorí oddieloví vodcovia sú menej aktívni. Zanedbávame rozvoj radcov. A tiež niektoré družiny družiny nefungujú, alebo fungujú nesprávne (skautské družinovky síce majú, ale nemajú so skautingom nič spoločné); Nesnažíme sa budovať vzťahy a aj v nich sa formovať. Následne vznikajú ohovárania, urážky, neúprimnosť zoči voči. Potom keď sú zlé vzťahy, je aj menšia účasť a družinových/oddielovkách/... Ved' keď pôjdu na akciu super ľudia tak tam chcem ísť aj ja, teším sa na tú akciu. Ale ak tam idú ľudia s ktorými nevychádzam dobre tak ma to odrádza a na akciu nepôjdem. A ak aj pôjdem tak si ju neužijem, lebo budem nepokojný z ľudí ktorých nemusím a oni musia mňa, atď.; . Kvalita roverov upadá, s tým upadá kvalita a počet akcií, tiež formácia mladších skautov a s tým všetkým aj vážnosť rovingu.; Pri sľube sa zaväzujeme slúžiť Bohu a vlasti, pomáhať bližnému v každom čase a plniť skautský zákon. Mnohí z nás si neuvedomujeme čo to všetko znamená a nemáme to stále na pamäti a teda sa podľa toho ani nesprávame.“

Myslím si, že tieto – a aj iné – problémy sa do veľkej miery dajú vyriešiť len jediným spôsobom a to tak, že sa vrátíme k aj B.P.-ho vízií celožitovného skautingu, ako zaznieva napríklad z týchto jeho slov: „Keď budú naše skautské zákony a sľub platiť v praxi, nepripustia medzi národmi žiadne vojny či konflikty.“ Toto nie je dielo, ktoré by mohli dokázať vlčatá, alebo skauti, dokonca ani roveri. To je dielo uskutočniteľné iba dospelými skautmi.

DOSPELÁCKY SKAUTING – ČO TO ZNAMENÁ?

Podľa mňa to znamená – v zmysle B.P.-ho slov „skauting je uskutočňované kresťanstvo“ dať si tri otázky:

1) VERÍM?

Sme ľudia? Aj Ježiš je! Je On Synom Boha? Aj my sme! Je Jeho domovom Nebo? Aj našim je! Je On dedičom všetkého, čo Boh má a čím Boh je? Aj my sme! Je Ježiš naplnený Duchom Svätým, Pomazaným? Aj my sme, ako svedčí Písmo: „že ostávame v ňom a on v nás, poznávame podľa toho, že nám dal zo svojho Ducha“ (1 Jn 4,13 SSV). Má toto Ježiš všetko už darované a nemusel sa o to nijako ešte len usilovať, či zápasiť? Ale rovnako aj my máme a rovnako ani my nemusíme! Všimli ste si to? Boh nás „vmanévroval“ do úplne rovnakej situácie, v akej bol Jeho Syn Ježiš Kristus! Čo sa Boha týka, niet medzi nami a Kristom rozdielu, ako veľmi dobre pochopili už rani kresťania: „Nielenže ste sa stali kresťanmi, ale samým Kristom. .. Stojte v úžase a radujte sa, stali ste sa Kristom!“ (sv. Augustín), – a, všimnime si, zase hovorí nie „stanete sa, raz, možno,...“ ale „stali ste sa!“ – a konkrétne to potom znamená, že „Účasťou v Bohu sa človek stáva milosťou tým, čím je Kristus svojou prirodzenosťou“ (Sv. Ján Damascénsky). A ako dosvedčuje aj Katechizmus: „Celé Kristovo bohatstvo „je určené každému človekovi a pre každého je dobrom““ (KKC 519). Čo teda Písmo hovorí? Že hriech už nie je žiadnym problémom, veď „v Kristovi Boh zmieril svet(!) so sebou a nepočítal ľuďom ich hriechy“ (2 Kor 5,19 SSV) a namiesto toho v Kristovi „zostúpil z neba a dáva svet(!) život“ (Jn 6,33 SSV) – a toto všetko sa už udialo, je to už prítomná realita, už tu a teraz! A podstatou toho života je to, že nám dáva – áno, taktiež už tu a teraz! – všetko to, čo má a čím je Jeho Jednorodný Syn Ježiš Kristus! Z OTCOVEJ MILOSTI SME TEDA V ÚPLNE ROVNAKEJ SITUÁCII A POSTAVENÍ, AKO SYN JEŽIŠ KRISTUS, ktorý tak je vzhľadom na nás „prvorodený

medzi mnohými bratmi“ (Rim 8,29 SSV)!²

Verím tomu? Prijímam vierou túto svoju novú identitu³? Považujem sa už odteraz len a jedine za syna/dcéru Boha, občana Neba, člena Božej rodiny, neskutočného šťastlivca, ktorého vybrali do konkurzu na večnosť v Nebi, ktorý týmto svetom už iba prechádza na ceste do Vlasti? Áno? Je toto moja identita, moje najhlbšie uvedomenie, to, za čo sa samozrejme a v hĺbke srdca pokladám?

Ak hej, som pripravený na druhý krok!

2) CHCEM?

Prijímam z toho plynúcu povinnosť⁴? Skauting pozná tri princípy – a tri povinnosti. Čo ale znamenajú?

- **Povinnosť voči Bohu** – kvôli čomu nás Boh stvoril, aký úmysel a zmysel nám dal a za akým účelom tu sme? A katechizmus odpovedá vetou, ktorú iste už poznáte naspamäť: „Nekonečne dokonalý a sám v sebe blažený Boh podľa číro dobrotivého rozhodnutia slobodne stvoril človeka, aby mu dal účasť na svojom blaženom živote“ (KKC 1). Boh nás stvoril, aby sme sa zbožstili a spasili v Bohu. V tom je Jeho sláva: „Boh je oslávený v človekovi plnom života“, píše už Irenej z Lyonu a vysvetľuje, že týmto životom človeka je Boh sám. Boh je oslávený, keď sa mi v Bohu zbožstíme – a teda naša povinnosť voči Bohu je naplniť túto Jeho túžbu a zámer, zbožstíť sa v Bohu a tak Ho osláviť. Stať sa dokonalými ako Otec, i dokonalými v láske na obraz Trojice.

- **Povinnosť voči sebe** je potom zhodná s povinnosťou voči Bohu. Pretože ak je tu od Boha takáto ponuka, opravdivý „životný jackpot“ – potom by bolo tým najťažším zločinom voči samému sebe a tým najhorším, čo by sme sami sebe mohli spôsobiť, ak by sme ju nejakou zanedbali, alebo premrhali a nakoniec pre seba nezískali! Ako hovorí Ježiš: „Ved' čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a seba samého by stratil alebo poškodil?!“ (Lk 9,25 SSV).

V praxi to znamená, že zmyslom môjho života je naučiť sa dvom vlastnostiam Boha, dvom základným pilierom nebeského života, ktorým sa v Nebi žije a bez ktorých nebudem schopný nebeského života a moje dedičstvo ako syna / dcéry Boha vyjde nazmar: dokonalosti a jednoty lásky⁵. Nejde o to získať ich. V krste mi ich Boh už daroval. Je to podobné, ako keď mi rodičia darujú motoriku. Nemusím si ju nejakou získať, nadobudnúť, pretože už je moja. Ale musím sa na nej naučiť jazdiť, najlepšie čo najlepšie... To isté platí aj tu: Boh mi daroval slobodu a schopnosť byť dokonalý ako On a tvoriť s inými ľuďmi aj s Ním samotným tú jednotu lásky, ktorú tvorí On v trojici. Alebo – pretože slovo láska nám môže znieť príliš citovo a ružovo – jednotu hlbokého priateľstva, kamarátstva, skutočného sú-družstva, kde sme nielen dievčatá, ale aj muži a chlapi skutočnými druhmi, vo všetkej vonkajšej drsnosti, ktoré so sebou chlapské priateľstvo môže prinášať, ale v o to väčšej hĺbke a vnútornej pravdivosti.

- **Povinnosť voči druhým** je takisto zhodná. Boh vyniesol náš život na úplne novú rovinu kvality, dal nám to, čo by sme bez Neho nikdy nijako nemohli prežiť. Je len samozrejme, že sa nielenže za takúto ohromnú skúsenosť nehanbíme, ale že o nej radi a veľa hovoríme. A najviac zo všetkého túžime, aby tú istú krásu našli a zažili aj ľudia okolo nás, obzvlášť tí, na ktorých nám záleží, ale aj všetci ostatní. Predstav si, že nájdeš na ulici človeka s ťažkým zranením. Potešíš ho. Podložíš mu hlavu vlastným kabátom. Dáš sa mu napiť vody z fľaše, ktorú máš pri sebe. Dokonca ho zdvihneš a oprieš o múrik, aby mohol sedieť. Ale sanitku nezavolaš. Bol si mu osožný? Áno, aj nie. To, čo si urobil,

² viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 390 a 503

³ viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 488

⁴ viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 500

⁵ viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 467

samo osebe osožné bolo. Ale je to úplne zatienené tým, že tento zranený človek zomrel. Zomrel a pritom si ho mohol zachrániť. Ale neurobil si to... Podobne by dopadli naše „dobré skutky“ a „osožnosť iným“, ak by netúžili nakoniec sprostredkovať druhému aj Boží Dar. A tak teda aj naša povinnosť voči iným je v prvom rade a nadovšetko „svojim spoluobčanom nekresťanom zvestovať Krista slovom a skutkom a pomáhať im plne prijať Krista“ (porov. Ad Gentes 16).⁶

Chcem to? Je toto mojím zmyslom života?⁷ Idem za tým? Chcem svojím životom toto sa naučiť, toto naplniť, priviesť k dokonalosti samú dokonalosť a jej zdieľanie v jednote hlbokého priateľstva, opravdivého kamarátstva? Chcem cieľavedome pracovať na odstránení všetkého, čo ma spútava, obmedzuje a trénuje dokonalosť (nazývanú aj čnosťami)? Naozaj to chcem? Celým srdcom?

Ak hej, som pripravený na tretí krok!

3) JE SKAUTING MOJOU SPIRITUALITOU?

Čo je to spiritualita?

Spiritualita je konkrétny návod – *know-how* – ako v praxi kresťanstvo a jeho všeobecné a často abstraktné koncepty a poslanie uskutočňovať. Mladý človek si hovorí: Kresťanstvo, služba Bohu, budovanie a zhromažďovanie Cirkvi, svätosť,... ako to mám robiť? Nemáte niekto nejaký návod? A tu prichádza Baden-Powell so svojou skautskou „rehoľou“ a ponúka presne takúto *know-how*: *Pod' s nami budovať skautské bratstvo po celom svete! Spájať ľudí dohromady, robiť z nich bratov a sestry a vniesť tak do sveta mier, priateľstvo a porozumenie. A urobíš to tak, že sa staneš skautom. Budeš sa učiť denne vykonať aspoň jeden dobrý skutok. Budeš sa učiť byť bratom (sestrou) každého skauta. Budeš sa učiť spoločne s nimi žiť podľa skautského zákona. A budeš sa snažiť sám seba urobiť najlepším možným, aby si bol stále viac pripravený na akúkoľvek službu, ktorú ti toto naše poslanie môže priniesť. Poskytneme ti v tom podporu celej našej organizácie a jej know-how. Tvorivý a dynamický kolektív zapálených skautov a činovníkov. Dokonca, v rámci možností, aj finančnú podporu na toto dielo. A ak tomuto zasvätiš celý svoj život, vložíš do toho to najlepšie, čo dokážeš, tak poslužíš ľudstvu, osláviš Boha a sám seba privedieš do Nebeského Kráľovstva!* Skautská spiritualita je špecifická práve tým, čím je: príroda, zálesáctvo, táborenie, mocný a inšpiratívny symbolický rámec – a to všetko pod vedením dospelých, s dôrazom na osobnostný rast smerom k dokonalosti (čiže k zbožšťovaniu sa v Bohu v sile Ducha Svätého), službe spoločnosti a ku skautskému bratstvu, a to všetko čo najpraktickejším možným spôsobom, v malých družinách.⁸

Vyhovuje mi skauting ako spiritualita? Sú pre mňa jeho nástroje užitočné? Je to cesta, ktorou chcem kráčať po celý život? Byť skautom a skautsky žiť a tak dosiahnuť a naplniť požiadavku i povolanie byť svätým, čiže dokonalým v jednote a jednotným v dokonalosti? Využívať jeho špecifické nástroje – vrátane družiny dospelých skautov, prírody, komplexného rozvoja a napredovania, sebadisciplíny a pod.?

Pokiaľ aj na toto posledné odpoviem „ÁNO“, tak som práve pripravený stať sa vodcom. Nie *vedúci*m, ale skautským *vodcom*: dospelým človekom, ktorý skauting žije, je s ním stotožnený a v akte učenia tak môže iných viesť touto cestou a odovzdávať ju mladým ľuďom, ktorí sa na túto cestu vydávajú.

DOSEPELÝ SKAUT NA CESTE S MLADÝMI – AKO NA TO?

Otázka nie, ako sa môžem na túto cestu vydať? A ako môžem porovnávať svoju púť s púťou tých, ktorí putujú spoločne so mnou, alebo ma, ako vodcu, nasledujú?

Ako to robia woodcrafteri?

Už sme to spomenuli: je tu obrovský zoznam činov a veľkých činov. Za splnenie každého je jedno *orlie pero* – dnes už len v podobe nášivky⁹. Ako kedysi indiáni na čelenku, dnes si ich woodcrafteri našívajú na šerpy (podobné tým, na ktorých majú odborky americkí skauti). To, čo sa potom porovnáva – a čo je aj základom pre hodnosti (nie funkcie!) *sagamora*, *veľkého sagamora*, *orlieho sagamora*, *veľkého orlieho sagamora*, *sachema*, *veľkého sachema*, *orlieho sachema*, *veľkého orlieho sachema*, *sachema ipawa*, *veľkého sachema ipawa* – je počet orlich pier, veľkých aj malých. Odrážajú sa v hodnostiach, ale aj opticky na šerpe, kde hneď vidieť, na prvý pohľad, koľko zhruba tam tých pierok je... je to teda cesta, kde každý čin a veľký čin znamená krok na ceste a orlie perá (a hodnosti) ukazujú, ako ďaleko kto na tejto ceste, či skôr *stúpaní na vrchol* dospel¹⁰.

Dá sa niečo podobné použiť v skautingu? Založiť si niečo ako svoju zborovú „skautskú ložu“, ktorá by zastrešovala skautskú cestu, ktorou môžeme ísť po celý život a po celý život tak byť súčasťou spoločenstva, *klanu* skautského zboru a to aj takýmto „inštitucionálnym“ spôsobom? Myslím, že by to šlo...

BODOVANIE NAMIESTO PIER?

V skautingu máme obdobu orlich pier. Je ňou skautské bodovanie. V minulosti neexistovali naše *stupne napredovania*. Existovali

⁹ Práve toto sa mi až tak veľmi na woodcrafte nepáči – je to skôr o celoživotnom naháňaní sa za obdobou amerických „odboriek“, naháňanie sa za nejakými počtami a perami, pričom sa to môže minúť účelom (výchova a sebvýchova), takisto to môže kolidovať z dospelým životom a niekomu pripadať ako detinské hranie sa na indiánov. Čo možno tiež je v pozadí pomerne nízkych počtov registrovaných hodností v rámci českej LLM – do roku 2017 bolo, pre porovnanie, *sagamorov* 104, 11 orlich samchemov, 3 orlí sachemovia ipawa a veľký orlí sachem ipawauž ani jeden...

¹⁰ *Daleko na vyprahlém Jihozápadě stojí indiánská vesnice a za ní se tyčí z pouště vysoká hora. Výchplhat na tuto horu znamenalo velký čin, a tak všichni chlapci ze vsi toužili, aby se o to mohli pokusit. Jednoho dne jim náčelník řekl: „Nu tak, chlapci, dnes se můžete všichni pokusit na tu horu vylézt. Vyděte hned po snídani a jděte každý tak daleko, jak dokážete. Až budete unaveni, vraťte se, ale každý z vás mi přinese větvíčku z toho místa, kam až došel.“*

Vydali se na cestu plni naděje a každý cítil, že jistě dorazí až na vrchol.

Ale brzy se loudavě vrátil tlouštík a vztáhl k náčelníkovi ruku, v níž držel kaktusový list. Náčelník se usmál a řekl: „Milý hochu, ty ses vůbec nedostal k úpatí hory; ani jsi nepřehléš poušť.“ Později se vrátil druhý chlapec. Přinesl šalvějovou snítku. „Došel jsi na úpatí hory,“ řekl náčelník, „ale vzhůru jsi neshplhal.“

Další hoch měl větvíčku lindy. „Dobře,“ řekl náčelník, „ty ses dostal až k prameni.“

Později přišel další chlapec s trnitou větvíčkou. Když ji náčelník uviděl, usmál se a řekl: „Ty jsi šplhal vzhůru; dostal ses až k prvnímu kamenitému splazu.“

Odpoledne dorazil hoch s cedrovou snítkou a stařec řekl: „Podal jsi dobrý výkon, dostal ses až do poloviny hory.“

O hodinu později přišel hoch s borovou větvíčkou. Tomu náčelník řekl: „Výborně! Ty jsi vyšplhal až ke třetímu pásmu, měl jsi za sebou tři čtvrtiny výstupu.“

Slunce už stálo nízko, když se vrátil poslední. Byl to vytláhlý krásný chlapec vznešené povahy. Přicházel k náčelníkovi s prázdnými rukama, ale oči mu zářily: „Můj otče,“ řekl, „dostal jsem se tam, kde nebyly žádné stromy – neviděl jsem žádné větvíčky, ale spatřil jsem Zářící Moře.“

Také starcova tvář se rozzářila, když slavnostním hlasem říkal: „Poznal jsem to! Když jsem ti pohlédl do tváře, poznal jsem to. Ty ses dostal až na vrchol. Nepotřebuješ žádnou větvíčku. Je to napsáno v tvých očích, zvoní to v mém hlase. Pociť jsi nadšení, můj hochu, viděl jsi náheru hory.“

Pamatujte na to, hledači lesní moudrosti! Oznaky (Orlí pera a Mistrovství), které nabízíme za vykonané činy, nejsou „ceny“ – jsou to důkazy toho, co jste vykonali a kam jste až došli. Jsou to pouhé větvíčky nasbírané po cestě, které vám mají ukázat, jak daleko jste se dostali při stoupání na horu.

⁶ viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 506

⁷ viac www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 284

⁸ porov. príručka SVITANIE, vytvorená pre duchovný program SLSK. Porov. aj www.inky.sk, úvahy, úvaha č. 502

skautské stupne. Boli to *technické stupne*, ktoré merali úroveň skautských zručností a teda aj schopnosť skauta podieľať sa na skautskom programe a dobrodružstve. To, čo vychovávalo, bolo skautské dobrodružstvo. A v ňom už žiadne „stupne napredovania“ neboli, ani nič podobne „výchovné“ – pretože skauting je hnutie *skrytej* výchovy kde mladý človek ani nevie, že je vychovávaný a keď, tak len okrajovo. Hrá hru, ktorá ho baví – a tá ho formuje a vychováva pod dohľadom dospelých vodcov, ktorí ho tak, povedzme si to rovno, *manipulujú* smerom k výchove a rastu.

Namiesto *stupňov napredovania* tu ale bolo *skautské bodovanie*, ktoré nie *odmeňovalo*, ale *oceňovalo* a uznávalo výkon mladých ľudí a súčasne bolo viditeľným znakom ich posúvania sa na ceste.

Príklad, ako by takéto bodovanie mohlo fungovať, je v príručke *Cechu Svetla*, vypracovanej pre SLSK – a náš zbor to využil aj na tábore Astaldo v roku 2012.

HODNOSTI RYTIEROV?

Na rozdiel od woodcrafterov, skauting viac čerpá (okrem armády) zo symboliky *rytiersva*. Prečo teda nemať svoje rádové rytierske hodnosti, ktoré by boli naviazané na získané body v skautskom bodovaní rovnako, ako woodcrafterské na orlie perá?

Založíme si svoj vlastný zborový *Rád zlatého mallornu* (alebo nejaký iný ☺) a začneme napríklad takto:

- *nováčik* – to je jasné... Prejde nejakou rytierskou zasväcovacou cestou (obdoba nováčikovskej)¹¹.
- *páža rádu*
- *zbrojnoš rádu*
- *panoš rádu*
- *rytier rádu*
- *rytier – poručík rádu*
- *rytier – kapitán rádu*
- *rytier – komtúr rádu*
- *rytier – generál rádu*
- *rytier – maršál rádu*
- *rytier – strážca pokladu rádu*
- *rytier – strážca pečate rádu*
- *rytier – vlajkonosič rádu*
- *rytier – strážca relikvií rádu*
- *rytier – kaplán rádu*
- *rytier – majster rádu*
- *rytier – veľmajster rádu*
- *kompánia paladinov*

Ku každej – prinajmenšom od generála vyššie – by sa ešte mohla viazať zvláštna (nie úplne) „čestná“ funkcia, napríklad *strážca pečate* by mal za úlohu obzvlášť bdieť nad tradíciami rádu, *kaplán* nad duchovným životom Rádu, atď. Ale aj nižšie hodnosti by mohli byť spojené s určitou zodpovednosťou, ktorú by plnili počas ich držania.

No dobre, možno je to od boku strelená blbosť, ale berme to ako

ilustráciu toho, čo by mohlo byť. Každý stupeň by bol naviazaný na určité množstvo bodov, získaných na projektoch osobného rozvoja – ktoré súčasne môžu spokojne u mladých ľudí slúžiť napredovaniu na ceste *stupňov napredovania* a podobne. Napríklad:

- *páža* – 1 000 bodov
- *zbrojnoš* – 2 000 bodov
- *panoš* – 3 000 bodov
- *rytier* 4 000 bodov
- atď. až po *kompánii paladinov*, kde sú všetci od 17 000 bodov vyššie... ☺

Stanovené by pritom bolo, že každý zo štyroch rozmerov *pravdy, krásy, sily a lásky* musí byť zastúpený v projektoch a nimi získaných bodoch najmenej 20% z objemu všetkých na danej úrovni získaných bodov. Takže napríklad *zbrojnoš* musí na postup z *pážaťa* získať 1 000 bodov, to znamená že každá zo štyroch oblastí (a teda projekty na jej rozvoj) sa musia podieľať na tomto množstve bodov najmenej 200 bodmi. Tým sa zabezpečí harmonický rozvoj celej osobnosti.

Takýto *interný systém* by umožňoval napredovať na ceste všetkým, na jednej a tej istej ceste, s jedným a tým istým systémom oceňovania zásluh a výkonov. A namiesto šerpy by každý „nafa-soval“ rytiersky plášť a naň by sa našivali symboly, značiace množstvo získaných bodov (prúžok za každých 500 bodov) + symboly hodností (niekde ku golieru, po bokoch zapínania plášt'a)... Mladí skauti by tak na svojich vodcoch videli, že nielenže robia a žijú to isté, čo oni sú im vo všetkom vzorom, ale videli by súčasne aj to, aký kus cesty už prešli, koľko sú pred nimi – a že sa to naozaj dá!

ALE TO SÚ LEN TECHNICKÉ MALIČKOSTI...

Podstatné je, podľa mňa, toto:

- Skauti budú takí, akí sú ich vodcovia.
- Ak sú vodcovia iba *vedúci* a sami skauting nežijú, nie je to ich životná cesta, veľmi to fungovať nebude.
- Ak majú byť vodcovia *vodcami*, musia ísť po tej istej ceste ako mladí ľudia, ktorých vedú, žiť s nimi to isté, len byť kus pred nimi, aby mohli viesť.
- Tomu by potom mohol napomôcť systém, ktorý by pomohol aj navonok vyjadriť to, že kráčame po tej istej ceste tým istým spôsobom, žijeme to isté, veríme to isté, vyznávame to isté – a vodcovia sú tak pre svojich skautov naozaj vzorom a inšpiráciou vo všetkom, skutočnými *majstrami*.

ROZHODNUTIE

Tak ako?

Chceme skautmi byť?

Chceme vodcami byť?

Chceme si vytvoriť systém, ktorý nám to umožní? V ktorom *vodcovský princíp* bude uskutočnením omnoho staršieho princípu *učeníctva* v Cirkvi a kresťanstve, ale aj v stredovekých cechoch, či vo výchove rytierov?

Sme ochotní skautmi byť a nielen sa skautingu *venovať*?

Toľko môj pohľad na vec.

Vždy Váš Inky

¹¹ E.T.Seton navrhol napríklad takúto: „*Mlčení. Zachovej ve dne v táboře naprosté mlčení po šest hodin a účastni se běžného táborového života. Ve městě zachovej mlčení od konce vyučování do chvíle, kdy půjdeš spát. Udržuj si dobrou náladu. Nenech se ani v nejmenším vyvést z míry celý den, nebo po dvanáct hodin každému odpovídej s úsměvem. Buď naprosto poslušný. Po celý týden poslouchej s úsměvem na slovo své rodiče, učitele a ty, kdo mají nad tebou pravomoc. Uvedené osoby to musí potvrdit. Vyroj nějaký užitečný zálesácký předmět - košík, lavici, lůžko, luk, soupravu třecích dřev na rozdělávání ohně atd. Přespi sedm nocí po sobě venku, bez střechy nad hlavou - nebo třicet nocí, které nejdou za sebou. (Sněm může povolit přenocování pod otevřeným přístřeškem.) Zkouška přesnosti. Přines na určené místo ve stanovené době dva nebo víc vrbových proutků přesně stejných, hladce oloupaných a tak dlouhých, jak ti bylo uloženo. Jestliže se o minutu opozdíš, nedodržíš přesně délku nebo se budou proutky lišit, zkoušku jsi nesložil. Vzdej se na dva týdny všech dobrot - čokolády, cukroví, zmrzliny, limonády a podobných věcí. Osamělé táboření. Odejdi sám při západu slunce do lesa z doslechu i dohledu tábora i jiného lidského obydlí. Vezmi si příkrývky, sekeru, zápalky atd., zaříd' se v lese pohodlně na noc a nevracej se před východem slunce.“*